

PKAN_WPN/2072/2026

Data: 12.03.2026 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej
mgra Kamila Kielka
pt.: *Bezpieczeństwo w publicznych przestrzeniach miast*
województwa świętokrzyskiego,
przygotowanej pod kierunkiem naukowym
dra hab. Marka Leszczyńskiego, prof. UJK

1. Wybór tematu i tytuł rozprawy

Zgodnie z uchwałą Rady Naukowej Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, która 20 stycznia 2026 roku podjęła decyzję o wyznaczeniu mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim mgra Kamila Kielka, przedkładam recenzję dysertacji pt. „*Bezpieczeństwo w publicznych przestrzeniach miast województwa świętokrzyskiego*”.

Bezpieczeństwo miasta jest szerokim zagadnieniem obejmującym m.in. przestępczość, zagrożenia naturalne, infrastrukturę krytyczną oraz nagłe sytuacje kryzysowe, czego bardzo dobrym przykładem jest migracja uchodźców wojennych po agresji militarnej Rosji na Ukrainę, która doprowadziła do nieprzewidzianego wzrostu populacji, głównie największych polskich miast. W takich realiach szczególnego znaczenia nabiera skuteczne zarządzanie bezpieczeństwem przez władze miast.

Tradycyjna rola państwa w zapewnianiu bezpieczeństwa jest w ostatnich dekadach wyraźnie ograniczona w wyniku decentralizacji. Chociaż kwestie o znaczeniu strategicznym niezmiennie pozostają w gestii państwa, to właśnie miasta zaczynają coraz bardziej przejmować odpowiedzialność za wdrażanie polityk bezpieczeństwa i stają się niejako współtwórcami bezpieczeństwa. Największy wpływ na taki stan rzeczy ma postępująca urbanizacja. Około 57% światowej populacji zamieszkuje miasta, a według prognoz w 2050 r.

wartość ta wzrosnie do ok. 70%, co pokazuje, że rozwój miast jest ściśle związany z zagadnieniami bezpieczeństwa.

Doktorant słusznie wskazał na rosnące zainteresowanie problematyką bezpieczeństwa miasta w literaturze naukowej z jednoczesnym niedoborem badań ujmujących to zagadnienie w sposób kompleksowy, uzasadniając tym samym konieczność podejmowania wysiłków badawczych uwzględniających syntetyczne podejście do tej problematyki.

Obserwacje i badania doprowadziły do przekonującej identyfikacji luk w obszarze zarówno teorii, jak i praktyki. W pełni słuszne jest więc stwierdzenie, że literatura przedmiotu i analiza empiryczna nadal są niewystarczające, stąd podjęcie badań w tym obszarze jest potrzebne i uzasadnione. Przeprowadzając krytyczną analizę piśmiennictwa, przepisów, statystyk i studium przypadków zauważył, że nie ma na gruncie polskiej nauki opracowania monograficznego zawierającego kompletną charakterystykę znaczenia bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych dla funkcjonowania miast regionu, jego przełożenia na jakość życia i spójność społeczną, ujęcia bezpieczeństwa jako celu polityk publicznych oraz diagnozy poziomu świadomości i gotowości instytucji miejskich i mieszkańców do współtworzenia bezpiecznych miejsc. Zgadzam się z tym stanowiskiem, ale uważam, że mgr Kamil Kielek pominął niektóre istotne opracowania na temat bezpieczeństwa miejskiego, np. monografię Natalii Moch *Bezpieczeństwo miasta wobec współczesnych wyzwań*, Difin, Warszawa 2025.

Przedstawione przez Doktoranta powody podjęcia wysiłku badawczego nad zbadaniem bezpieczeństwa w publicznych przestrzeniach miast województwa świętokrzyskiego należy uznać za uzasadnione, zaś samą problematykę badawczą za istotną z punktu widzenia nauki i praktyki.

W związku z powyższym stwierdzam, że tematyka recenzowanej rozprawy doktorskiej została dobrana właściwie, a sam wybór dobrze wpisuje się w aktualne tendencje badawcze stanowiąc uzupełnienie szerszego zagadnienia bezpieczeństwa miasta.

2. Dobór zagadnień, konstrukcja pracy

Struktura recenzowanej rozprawy odpowiada jej tytułowi. Sama dysertacja jest opracowaniem o średniej objętości, właściwej dla tego rodzaju prac (252 strony). Składa się ze wstępu (s. 5-8), pięciu rozdziałów merytorycznych (s. 9-231), zakończenia (s. 232-233), bibliografii (s. 234-245), spisu tabel (s. 246-250), spisów rysunków (s. 251) oraz streszczenia w języku angielskim.

We wstępie Doktorant zawarł charakterystykę problemu badawczego; uzasadnienie zastosowanego podejścia badawczego; motywy własnego zainteresowania badaną problematyką; uzasadnienie wyboru problemu badawczego; jego usytuowania w zakresie nauki o bezpieczeństwie; cel dysertacji z podziałem na cel teoretyczny i praktyczny, opis metod badawczych, hipotezy głównej i hipotezy szczegółowe. Zabrakło w nim moim zdaniem analizy krytycznej piśmiennictwa naukowego i stanu badań, do czego nawiązałem w punkcie pierwszym recenzji. Wstęp kończy omówienie struktury rozprawy, w której każdy z pięciu rozdziałów stanowi integralną część problematyki badawczej i uzasadnia podjęcie badań dotyczących bezpieczeństwa w publicznych przestrzeniach miast województwa świętokrzyskiego.

Praca doktorska została podzielona na pięć rozdziałów. W rozdziale pierwszym przedstawiono koncepcyjne ujęcia bezpieczeństwa i jego znaczenie dla ładu społecznego. W rozdziale drugim omówiono rozwój przestrzeni współczesnych miast, ich uwarunkowania oraz powiązania między rozwojem miast a bezpieczeństwem mieszkańców. W rozdziale trzecim zaprezentowano bezpieczeństwo w miastach w kontekście badań i praktyki urbanistycznej, w tym poczucie bezpieczeństwa w różnych typach przestrzeni oraz praktyki kształtowania bezpiecznych miejsc. Rozdział czwarty obejmuje metodyczne podstawy badań: cel i zakres, problemy i hipotezy badawcze, dobór próby, metody, techniki i narzędzia. W rozdziale piątym zawarto empiryczną analizę bezpieczeństwa: część jakościową i ilościową, weryfikację hipotez, podsumowanie oraz rekomendacje na przyszłość. Doktorant w prawidłowy sposób podsumował wyniki przeprowadzonych badań i zweryfikował hipotezy.

Struktura pracy odpowiada standardom przyjętym dla prac doktorskich, a rozdziały zachowują właściwe proporcje. Spis treści jest czytelny i poprawny. Przyjęty przez Doktoranta podział treści systematyzuje kolejność poszczególnych rozważań oraz ułatwia przechodzenie w toku lektury od treści ogólnych do bardziej szczegółowych. Uważam, że zastosowanie wprowadzeń i podsumowań we wszystkich rozdziałach nadałoby pracy atrakcyjności i ułatwiło zapoznanie się z treścią. Mam też uwagę dotyczącą konstrukcji pierwszego rozdziału. Uważam, że jest niepotrzebnie przesycony powszechnie znanymi definicjami, klasyfikacjami oraz teoriami bezpieczeństwa państwa zamiast większej koncentracji na kwestiach miasta jako obiektu i przedmiotu badań nauk o bezpieczeństwie, współczesnych koncepcji bezpieczeństwa miasta itd. Mimo to strukturę recenzowanej rozprawy można uznać za prawidłową i odzwierciedlającą najważniejsze zagadnienia omawianej problematyki.

Mgr Kamil Kiełek przekonująco odniósł się do potrzeby przeprowadzenia badań w zakresie bezpieczeństwa w publicznych przestrzeniach miejskich województwa świętokrzyskiego. Reguły i procedury naukowe, do których odwołują się badania, zostały poprawnie skonstruowane i doprecyzowane. Do problematyki poznawczej podszedł wieloaspektowo w wystraszającym stopniu charakteryzując zagadnienia metodologiczne i epistemologiczne, z podkreśleniem kontekstu dotyczącego współczesnych zagrożeń.

3. Ocena metodologiczna i merytoryczna

Przeprowadzone badania i zastosowane metody naukowe nie budzą zastrzeżeń. Można je uznać za właściwe dla tego rodzaju prac w naukach o bezpieczeństwie. Zostały też odpowiednio usytuowane w tej dyscyplinie.

Udzielenie odpowiedzi na główny problem badawczy, a także weryfikacja hipotez, nastąpiło w wyniku zastosowania podejścia mieszanego, z kompleksowym potraktowaniem badanego zjawiska. Dzięki temu Doktorant skutecznie zidentyfikował kluczowe wyzwania, ale przede wszystkim opracował założenia teoretyczne i praktyczne dotyczące poprawy bezpieczeństwa w publicznych przestrzeniach miejskich wybranych miast województwa świętokrzyskiego.

Przeprowadził badania ilościowe wśród dorosłych mieszkańców trzech miast regionu z użyciem technik CAWI i PAPI; przygotował i przetestował narzędzia, a następnie zrealizował pomiar właściwy z monitorowaniem jakości danych. Uzupełnieniem były wywiady półustrukturyzowane z włodarzami, planistami oraz przedstawicielami Straży Miejskiej i Centrów Bezpieczeństwa Miasta. Analizą objął też miary opisowe oraz procedury inferencyjne, a dane jakościowe poddał analizie treści i kodowaniu tematycznemu. Wymiar etyczny badań należy ocenić pozytywnie. Zostały one zrealizowane z zachowaniem standardów etycznych badań społecznych. Uczestnikom zapewniono dobrowolność udziału, anonimowość i poufność. Przed rozpoczęciem badania mgr Kamil Kiełek poinformował respondentów o jego celu oraz o tym, że uzyskane dane zostaną wykorzystane wyłącznie do celów naukowych. Przeprowadził je zachowując zasady ochrony danych osobowych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Autor rozprawy postawił sobie za cel przeanalizowanie czynników determinujących poczucie bezpieczeństwa w publicznych przestrzeniach miast województwa świętokrzyskiego, z rozróżnieniem uwarunkowań społeczno-demograficznych oraz przestrzenno-infrastrukturalnych i z oceną postrzeganej skuteczności działań władz i służb porządkowych. Wyodrębnił też cel praktyczny, którym była identyfikacja krytycznych

czynników sukcesu i barier wdrażania rozwiązań poprawiających bezpieczeństwo oraz sformułowania adekwatnych rekomendacji.

Poprawnie określony cel główny doprowadził Doktoranta do wyodrębnienia celów szczegółowych obejmujących m.in. identyfikację korelatów poczucia bezpieczeństwa, analizę roli zmiennych demograficznych i wzorów korzystania z przestrzeni, ocenę wpływu uwarunkowań infrastrukturalnych po zmroku i gotowości mieszkańców do współdziałania, oraz ewaluację działań władz i służb.

Zawarte w recenzowanej rozprawie rozważania dowodzą, że założony cel został osiągnięty, co potwierdza lektura opracowania. Poszukując odpowiedzi na pytania badawcze mgr Kamil Kielek skorzystał z różnorodnych metod badawczych łącząc metody ilościowe i jakościowe, co umożliwiło zarówno uchwycenie statystycznych prawidłowości w percepcji bezpieczeństwa, jak i pogłębienie wiedzy o uwarunkowaniach tego zjawiska poprzez interpretację opinii i doświadczeń przedstawicieli instytucji publicznych. Zastosował różnorodne podejścia badawcze ze wszystkimi ich ograniczeniami. W celu minimalizacji tych ograniczeń zdecydował się na triangulację metod badawczych, co także pozytywnie wpłynęło na rzetelność i wiarygodność wyników badań. Dane ilościowe dały podstawy do wnioskowania statystycznego i uchwycenia ogólnych zależności, natomiast badania jakościowe umożliwiły pogłębioną interpretację mechanizmów stojących za obserwowanymi zjawiskami. Podstawową metodą badań ilościowych był sondaż diagnostyczny, który umożliwił uchwycenie różnic w poczuciu bezpieczeństwa mieszkańców miast województwa świętokrzyskiego oraz identyfikację czynników społeczno-demograficznych i przestrzenno-infrastrukturalnych, które mają na nie wpływ.

Uzupełnieniem części ilościowej były wywiady półstrukturyzowane o charakterze pogłębionym, których celem było uchwycenie szerszej perspektywy na kwestie bezpieczeństwa przestrzeni miejskich oraz praktyki instytucji publicznych w tym obszarze. Wywiady Doktorant przeprowadził z wódcami miast, planistami miejskimi, przedstawicielami służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo oraz specjalistami działającymi w ramach centrum bezpieczeństwa miasta.

Problem główny został sformułowany w postaci pytania: jakie czynniki społeczno-demograficzne oraz przestrzenne wpływają na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców w publicznych przestrzeniach miast województwa świętokrzyskiego? Na jego podstawie Doktorant wyodrębnił osiem szczegółowych problemów badawczych: czy istnieje zależność między płcią a poczuciem bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych?; w jaki sposób wiek mieszkańców wpływa na ich poczucie bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych?;

czy częstotliwość korzystania z przestrzeni publicznych wiąże się z poziomem poczucia bezpieczeństwa?; jakie czynniki infrastrukturalne i społeczne (np. oświetlenie, obecność osób pod wpływem alkoholu/narkotyków) najbardziej obniżają poczucie bezpieczeństwa w nocy?; czy ocena skuteczności działań władz miejskich i służb porządkowych różnicuje poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców?; czy doświadczenie sytuacji zagrażających bezpieczeństwu w ostatnich dwunastu miesiącach wpływa na aktualne poczucie bezpieczeństwa mieszkańców?; czy gotowość do udziału w działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa wiąże się z poziomem poczucia bezpieczeństwa deklarowanym przez mieszkańców?; czy miejsce zamieszkania (śródmieście vs. obszary oddalone od centrum) wpływa na percepcję bezpieczeństwa mieszkańców?

Główną hipotezę rozprawy stanowi przypuszczenie, że poczucie bezpieczeństwa mieszkańców publicznych przestrzeni w miastach województwa świętokrzyskiego jest istotnie zróżnicowane ze względu na cechy społeczno-demograficzne oraz uwarunkowania przestrzenne i infrastrukturalne. Hipoteza główna została zdekomponowana na osiem hipotez szczegółowych. Zweryfikowanie poprawności hipotez umożliwiły Autorowi trafnie sformułowane pytania badawcze. Wyłożona przez Autora w rozdziale czwartym metodologia badań (s. 121-128) umożliwiła realizację założeń badawczych, więc przedstawione hipotezy i metody oceniam pozytywnie.

Mgr Kamil Kiełek słusznie stwierdził, że bezpieczeństwo w przestrzeniach publicznych jest zjawiskiem wielowymiarowym, współkształtowanym przez czynniki społeczne, właściwości i organizację miejsc oraz praktyki instytucjonalne. Uznał, że realna poprawa nie wynika z pojedynczych interwencji technicznych, lecz z ich świadomego osadzenia w lokalnym kontekście, z koordynacji działań różnych podmiotów i z trwałej komunikacji z mieszkańcami.

Bibliografia recenzowanej rozprawy została zapisana na 12 stronach (s. 234-245). W zupełności odpowiada problemowi badawczemu i jest dobrze dobrana. Składa się z piśmiennictwa obejmującego pozycje książkowe (68 pozycji), artykułów (80 pozycji) i źródeł internetowych (17 pozycji). Bibliografia została sporządzona właściwie. Jej dobór również należy uznać za poprawny i uzasadniony. W toku wywodu znajduje ona właściwie wykorzystanie.

Z materiału źródłowego Doktorant wydobyl zagadnienia właściwe dla problematyki rozprawy, krytycznie je analizując i opisując. Potrafił je odpowiednio sklasyfikować i zinterpretować, odróżniając kwestie ważne od mniej istotnych. Zdołał je także usytuować i rozważyć w kontekście szerszego problemu bezpieczeństwa miasta.

Doktorant wykazuje się rozległą wiedzą w analizowanej tematyce. Poprawnie wyciąga wnioski i charakteryzuje wybrany temat, co świadczy o opanowaniu całości materii związanej z bezpieczeństwem w publicznych przestrzeniach miast województwa świętokrzyskiego. Badania naukowe w tematyce wybranej na potrzeby dysertacji doktorskiej zostały przeprowadzone rzetelnie. Właściwie przeprowadzona kwerenda źródeł i literatury przedmiotu podnosi wartość naukową dysertacji. Tekst rozprawy jest spójny merytorycznie, a kolejne kwestie są ze sobą właściwie powiązane.

Rozprawa doktorska mgra Kamila Kielka jest w dużej mierze oryginalna, gdyż prezentuje zarówno teoretyczne podłoże badanego problemu, jak i działanie określonych mechanizmów w praktyce. Poza tym jest aktualna, a wyniki badań mają wartość poznawczą i w pewnym zakresie praktyczną.

Konkludując, nie wnoszę innych zastrzeżeń dotyczących toku badań przeprowadzonych przez Doktoranta. Stwierdzam przy tym, że recenzowana rozprawa zasługuje na pozytywną ocenę merytoryczną i metodologiczną.

4. Ocena formalna rozprawy

Pod względem formalnym praca nie budzi najmniejszych zastrzeżeń. Dotyczy to zarówno strony językowej, jak i redakcyjnej, chociaż można zwrócić uwagę na drobne uchybienia w tym zakresie, np. błędy w konstrukcji przypisów 14, 17, 161, 162, 197, 204, 254, 269. Narracja w pracy jest spójna, a język komunikatywny, co powoduje, że praca stanowi atrakcyjną lekturę. Tekst został napisany poprawnym językiem naukowym i jest opatrzony dużą ilością przypisów, co wyraźnie pokazuje bogactwo warsztatu naukowego. Monografia zawiera rysunki, tabele oraz wykresy, które nadają treści atrakcyjności wizualizując omawiane zagadnienia i ułatwiają czytelnikowi zapoznanie się z wynikami badań. Zostały poprawnie opracowane pod względem technicznym i redakcyjnym dobrze odzwierciedlając prowadzone analizy i formułowane wnioski.

Doktorant opanował techniki pisania pracy naukowej na wystarczającym poziomie. Nie mam istotnych zastrzeżeń do warsztatu zaprezentowanego w spisie treści i odsyłaczach. Źródła zostały wykorzystane z zachowaniem poprawności metodologicznej. Autor właściwie posługuje się terminologią stosowaną w ramach dyscypliny nauki o bezpieczeństwie. Swobodnie porusza się w literaturze przedmiotu. Chętnie zajmuje własne stanowisko i zdecydowanie wyraża własne poglądy.

Na pozytywną ocenę zasługują zawarte w ostatnim podrozdziale piątego rozdziału propozycje praktycznego wykorzystania wyników przeprowadzonych badań, szczególnie

do implementacji zaproponowanych rozwiązań do założeń doktrynalnych i regulacji prawnych w zakresie przedmiotu badań oraz określenia kierunków i obszarów zmian, które należy wprowadzić w najbliższej przyszłości w celu wzmocnienia bezpieczeństwa w publicznych przestrzeniach miast województwa świętokrzyskiego.

5. Problemy do wyjaśnienia

- Proszę scharakteryzować koncepcję *smart city* i jej znaczenie z punktu widzenia zapewnienia bezpieczeństwa w publicznych przestrzeniach miejskich,
- Proszę poddać ocenie funkcjonowanie Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa w wybranych w rozprawie miastach województwa świętokrzyskiego.

6. Konkluzja końcowa i ocena końcowa

Mimo sformułowanych wyżej zastrzeżeń stwierdzam, że mgr Kamil Kielek postawił sobie zadanie ambitne, które w pełni zrealizowała, wykonując przy tym rzetelną pracę badawczą.

Uważam, że rozprawa doktorska autorstwa mgra Kamila Kielka *Bezpieczeństwo w publicznych przestrzeniach miast województwa świętokrzyskiego* spełnia wymagania określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1571 z późn. zm.):

- stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego,
- wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną Doktoranta w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie,
- potwierdza umiejętność Doktoranta w zakresie samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

W związku z powyższym jako recenzent niniejszej pracy, wnioskuję o dopuszczenie jej do dalszych etapów postępowania doktorskiego.

